INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si
W: www.srce-si.si

Datum: 28. 9. 2020

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
dr. Simona Kustec, ministrica
gp.mizs@gov.si

Spoštovani gospa ministrica.
Oktobra 2016 so štiri nevladne organizacije: Rdeči križ Slovenije, Zveza Lions klubov Slovenije, Slovensko združenje za urgentno medicino in Iniciativa za AED vložile pobudo OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je reagiralo šele na protest zaradi pasivnosti države, ki smo ga vložili 30. 11. 2018. V januarju 2019 nas je sprejela državna sekretarka Martina Vuk. Dogovorili smo se, da bo ministrstvo v enem mesecu pripravilo uradni odgovor na pobudo. V nekaj dneh po sestanku smo se v štirih nevladnih organizacijah uskladili in poslali na ministrstvo osnutek skupne izjave. Ministrstvo se dogovora ni držalo in odgovora na pobudo ni pripravilo. Državna sekretarka Martina Vuk se na naše klice ni več odzivala. 16. 5. 2019 smo poskusili še enkrat in pisali vašemu predhodniku ministru Pikalu. Tudi od njega nismo dobili nobenega odgovora.
Ravnanje ministrstva, ki ga vodite, je nespoštljivo do nevladnih organizacij, civilne družbe in strokovne javnosti. Na visokem strokovnem nivoju smo pripravili vse potrebno, da bi se otroci učili oživljanja. Svetovna zdravstvena organizacija priporoča, da se otroci od 12. leta starosti vsako leto učijo oživljanja. Slovenija bi se lahko že pred tremi leti pridružila skupini naprednih držav, kjer se otroci sistematično učijo oživljanja. Zaradi nerazumne ignorance ministrstva za izobraževanje se to žal ni zgodilo.
Vljudno prosim, da preučite priloženo dokumentacijo in se odločite po vaši vesti in strokovni presoji.
Hvala in lep pozdrav.

Zdenko Šalda, dr. med.
zdenko.salda@gmail.com

Priloge:

1. *Pobuda OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA, 7. 10. 2016*
2. *Prošnja za odgovor na pobudo, 6. 10. 2017*
3. *Predlog izobraževanja, 25. 5. 2018*
4. *Protest zaradi pasivnosti države, 30. 11. 2018*
5. *Poročilo sestanka na pobudo OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA, 10. 1. 2019*
6. *Predlog za podpis skupne izjave, 17. 1. 2019*
7. *Mnenje Osnovne šole Trebnje*
8. *Skupna izjava o realizaciji pobude OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA*
9. *Pismo ministru, 16. 5. 2019*

V vednost:
gp.kpv@gov.si
tadeja.anzlovar@rtvslo.si

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS
Masarykova c. 16
1000 Ljubljana

7. oktober 2016

POBUDA »Otroci rešujejo življenja« Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport RS za uvedbo obveznega 2-urnega nacionalnega izobraževalnega programa iz temeljnih postopkov oživljanja

Nenaden srčni zastoj z neuspešnim oživljanjem je tretji vodilni vzrok smrti v industrializiranih državah. V Sloveniji 1500 ljudi letno doživi nenaden srčni zastoj. Mnoga od teh življenj bi lahko rešili z zelo preprostimi, a pravočasno izvedenimi postopki oživljanja. Učinkovito oživljanje je precej preprosto, laiki pa z njim težko povzročijo kakršno koli škodo, medtem ko z njim povečajo preživetje za kar 2 do 4-krat. Vendar pa v zgolj redkih državah oživlja 60-80 % laikov/očividcev, v večini držav je ta delež daleč pod 30 %. Slovenija se po številu očividcev, ki oživljajo, uvršča v spodnjo tretjino držav v Evropski uniji. Odzivni čas nujne medicinske pomoči je lahko nekaj minut (6-12) ali celo dlje. Žal pa kmalu po srčnem zastoju, že v 3 do 5 minutah brez prekrvavitve, možgani začnejo odmirati.
Po raziskavah sodeč bi delež laikov, ki pričnejo oživljati najbolj povečalo obvezno učenje otrok, saj z njihovo pomočjo dosežemo celotno populacijo. Omenjeno potrjujejo skandinavske države, kjer je učenje temeljnih postopkov oživljanja že desetletje obvezno za šolske otroke, ta koncept pa se vse bolj širi.

Nevladne nacionalne organizacije (Slovenski reanimacijski svet pri Slovenskem združenju zaurgentno medicino, Rdeči križ Slovenije, Iniciativa za AED, ter Zveza Lions klubov, distrikt 129, Slovenija) podpiramo pobudo Svetovne zdravstvene organizacije (World Health Organization oz. WHO) in Evropskega parlamenta ter **pozivamo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije**, da **umesti dvourno učenje temeljnih postopkov oživljanja v obstoječi šolski program** kot kroskurikularno vsebino v okviru predmetov biologija in športna vzgoja. Učenje temeljnih postopkov oživljanja bi moralo skladno s priporočilom Svetovne zdravstvene organizacije potekati vsako leto od starosti 12 let. Ker se z letošnjim šolskim letom uvaja ustrezen zdravstveno-vzgojni program v okviru primarnega zdravstvenega varstva, učenja temeljnih postopkov oživljanja v okviru šolskega programa ne bo potrebno izvajati v osmih razredih osnovnih šol in prvih letnikih srednjih šol, potrebno pa bi bilo, po našem mnenju, umestiti izvajanje temeljnih postopkov oživljanja tudi v učni program ostalih razredov tretje triade osnovne šole.

Uspešna implementacija programa bi po podatkih iz ZDA in nekaterih držav EU lahko rešila mnogo življenj, izboljšala produktivnost družbe in zmanjšala stroške zdravstvenega varstva.

Podpisniki:

mag. Rajko Vajd, dr. med.,
predsednik Slovenskega združenja za urgentno medicino

dr. Primož Gradišek, dr. med.,
predsednik Slovenskega reanimacijskega sveta pri Slovenskem združenju za urgentno medicino

prof. dr. Dušan Keber,
predsednik Rdečega križa Slovenije

Zdenko Šalda, dr. med., spec. medicine dela, prometa in športa
Iniciativa za AED

Gregor Pajić,
guverner Zveze Lions klubov, distrikt 129, Slovenija

Dr. Maja Makovec Brenčič
Ministrica za izobraževanje, znanost in šport RS
Masarykova c. 16
1000 Ljubljana

6. oktober 2017

Zadeva: Prošnja za odgovor na pobudo »Otroci rešujejo življenja«

Spoštovana,

pred skoraj letom dni (7. oktobra 2016) smo na vas naslovili pobudo »Otroci rešujejo življenja« za uvedbo obveznega 2-urnega nacionalnega izobraževalnega programa iz temeljnih postopkov oživljanja. Žal v vsem tem času od vas nismo prejeli nikakršnega odgovora ali povabila na sestanek, na katerem bi vam imeli možnost podrobneje predstaviti pobudo, ki vam jo ponovno pošiljamo kot prilogo pričujočemu dopisu.
Nevladne nacionalne organizacije smo v vmesnem času dosegle že velike uspehe pri realizaciji priporočila Svetovne zdravstvene organizacije, na katerem je osnovana naša pobuda. Iniciativa za AED je ob sodelovanju Nacionalnega inštituta za javno zdravje in Slovenskega združenja za urgentno medicino uvedla učenje temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED v 8. razrede osnovnih šol in 1. letnike srednjih šol v okviru zdravstvene vzgoje primarnega zdravstvenega varstva. Rdeči križ Slovenije je posodobil tečaje prve pomoči za kandidate za voznike in v okviru učenja temeljnih postopkov oživljanja uvedel še usposabljanje za uporabo AED. Mladostniki v 2. ali 3. letniku srednjih šol se tako ponovno učijo temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED, ker takrat mnogi opravljajo vozniški izpit.
Potrebno bi bilo vključiti le še učenje oživljanja v 7. in 9. razredu osnovnih šol. Ker so obstajali pomisleki, da bi umestitev učenja temeljnih postopkov oživljanja zahtevala velike spremembe šolskega programa, je Iniciativa za AED izvedla pilotni projekt, s katerim je dokazala, da je mogoča uvedba učenja temeljnih postopkov oživljanja brez bistvenih sprememb šolskega programa. Na pomoč je priskočila Zveza Lions klubov, distrikt 129, Slovenija in začela opremljati šole z učnimi pripomočki: lutkami in šolskimi defibrilatorji. Potrebno je samo še ustrezno usposobiti učitelje. Strokovnjaki iz Slovenskega združenja za urgentno medicino in Rdečega križa Slovenije so pripravljeni educirati učitelje, potrebujemo le še organizatorja usposabljanja učiteljev. Zato pozivamo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, da v najkrajšem možnem času organizira ustrezna usposabljanja. Na ta način bo mogoče že v letošnjem šolskem letu začeti z učenjem temeljnih postopkov oživljanja v 7. in 9. razredih osnovnih šol in v celoti izpolniti priporočilo Svetovne zdravstvene organizacije o vsakoletnem učenju oživljanja od 12. leta starosti naprej.
Ker smo prepričani, da bi lahko uresničitev pobude »Otroci rešujejo življenja« lahko rešila mnogo življenj, vas ponovno prosimo za odgovor oz. povabilo na delovni sestanek.

V upanju na uresničitev pobude vas lepo pozdravljamo.

Podpisniki:

mag. Rajko Vajd, dr. med.,
predsednik Slovenskega združenja za urgentno medicino

dr. Primož Gradišek, dr. med.,
predsednik Slovenskega reanimacijskega sveta pri Slovenskem združenju za urgentno medicino

prof. dr. Dušan Keber,
predsednik Rdečega križa Slovenije

Zdenko Šalda, dr. med., spec. medicine dela, prometa in športa
Iniciativa za AED

Marko Gospodjinački,
guverner Zveze Lions klubov, distrikt 129, Slovenija

URL http://slors.szum.si

Slovenski reanimacijski svet (SloRS) pri Slovenskem združenju za urgentno medicino (SZUM)
Univerzitetni klinični center Ljubljana, Interne klinike, Tajništvo,
Zaloška 7, SI - 1525 Ljubljana

in

Rdeči križ Slovenije – Zveza združenj
Mirje 19
1000 Ljubljana

Ljubljana, 25.5.2018

Predlog 2-urnih izobraževalnih vsebin iz oživljanja "Otroci rešujejo življenja" za učence OŠ

in

Predlog programa za izvajalce učenja temeljnih postopkov oživljanja v osnovnih šolah

Predlagane izobraževalne vsebine za učence OŠ: 2 šolski uri

- Prva šolska ura: motivacijsko uvodno predavanje, pogovor z otroci o številki 112, ogled filma ali risanke o oživljanju, pogovor – aktivacija otrok, demonstracija temeljnih postopkom oživljanja (TPO)
- Druga šolska ura: ponovna demonstracija TPO z razlago, praktična predstavitev zunanjega avtomatskega defibrilatorja (AED), praktično delo na lutkah

Predlagano izobraževanje učiteljev, program: skupno 120 min (opcijsko do 150min)

1. del: *PREDAVANJE – 45 min*
(predavanje ali interaktivna razprava, odvisno od števila udeležencev)

Vsebina:

- predstavitev mreže nujne medicinske pomoči v Sloveniji in kakšen pomen imajo očividci pri prepoznavi srčnega zastoja in pravilnemu ukrepanju,
- klicna številka 112,

- kaj je srčni zastoj in kako ga ločimo od nezavesti, kako lahko s temeljnimi postopki oživljanja zagotovimo ponovni krvni obtok v telesu (fiziologija),
- kaj je AED in kako deluje,
- temeljni postopki oživljanja – korak za korakom – teoretična predstavitev,
- temeljni postopki oživljanja – korak za korakom – demonstracija,
- predstavitev predavanja za učence – kaj je potrebno poudariti.

2. del: *delo v skupinah PRAKTIČNE DELAVNICE (max 8 udeležencev v skupini z 1 inštruktorjem) – 45 min : Prepoznava srčnega zastoja in TPO – korak za korakom*

Ponovitev demonstracije v skupini – učitelji vodijo inštruktorja:

- varnost,
- preverjanje odzivnosti,
- sprostitev dihalne poti,
- preverjanje dihanja in znakov življenja,
- klic 112,
- določitev sredine prsnega koša,
- stisi prsnega koša,
- umetna ventilacija usta na usta (prav je, da učitelji poznajo pravilen postopek, kljub temu, da le tega učencev ne bodo praktično učili),
- namestitev AED in uporaba AED, varna defibrilacije.

Vsi učitelji vadijo prepoznavo srčnega zastoja in TPO.

3. del: *delo v skupinah: PRAKTIČNE DELAVNICE – 30min (lahko do 45min) : učenje učencev*

- demonstracija učenja učencev – praktični del in pogovor z učitelji,
- učitelji vadijo učiti, inštruktor igra učenca, nato sledi povratna informacija,
- vprašanja in zaključek.

<u>Izobraževanje učiteljev:</u>

Izvajajo inštruktorji oživljanja, ki prihajajo iz vrst SloRS SZUM, Rdečega križa Slovenije ter iz lokalnih enot nujne medicinske pomoči, ki že izvajajo izobraževanja iz TPO.

Zagotavljanje in nadzor kakovosti:

1. SloRS pri SZUM in Rdeči križ Slovenije pripravita standardiziran program.

2. SZUM skupina inštruktorjev povabi zainteresirane inštruktorje SloRS SZUM, Rdečega križa Slovenije in lokalnih enot NMP k sodelovanju in pripravi kratko izobraževanje, t.im. inštruktorski dan. Ti inštruktorji lahko takoj samostojno pričnejo z izobraževanjem učiteljev v svojem okolju.

3. Inštruktorji, ki se ne morejo udeležiti skupnega inštruktorskega dneva, se vključijo v program tako, da se kot »pripravniki« priključijo izobraževanju učiteljev.

Obnovitve znanj, veščin in seznanitve z novostmi za osnovnošolske učitelje: na 3 leta 45 min (ena šolska ura) oz. ob objavi novih smernic oživljanja, kar je po sedanji shemi na vsakih 5 let, naslednja revizija bo leta 2020.

Pripravili: Špela Baznik, Monika Grünfeld, Primož Gradišek; vsi člani SloRS SZUM

Doc. dr. Primož Gradišek, dr. med.
predsednik Slovenskega reanimacijskega sveta pri SZUM

Mag. Rajko Vajd, dr. med.
predsednik Slovenskega združenja za urgentno medicino (SZUM)

Eva Pogačar, dr. med., spec. anest.
predsednica Strokovnega centra za prvo pomoč pri RKS

dr. Dušan Keber
predsednik RKS

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si
W: www.srce-si.si

Datum: 30. 11. 2018

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
gp.mizs@gov.si

ZADEVA: Protest zaradi pasivnosti države

7. oktobra 2016 so štiri nevladne organizacije Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport dale pobudo **Otroci rešujejo življenja** za uvedbo obveznega 2-urnega nacionalnega izobraževalnega programa iz temeljnih postopkov oživljanja. Trajalo je več kot eno leto, da smo dočakali odgovor države. 8. januarja 2018 je Zavod RS za šolstvo izdal mnenje s katerim je podprl poziv predlagateljev po vključitvi temeljnih postopkov oživljanja v obvezni izvedbeni program osnovne šole kot kroskulikularno vsebino. Pri tem je izpostavil dva pogoja za izvajanje: ustrezno opremljenost šol, kar je v domeni MZIŠ oz. v povezavi z drugimi organizacijami (donatorji) in ustrezno usposabljanje učiteljev, pri čemer so na ZRSŠ pripravljeni strokovno in organizacijsko sodelovati.
Nevladne organizacije so nadaljevale z aktivnostmi za uvedbo programa iz temeljnih postopkov oživljanja. Slovensko združenje za urgentno medicino in Rdeči križ Slovenije sta pripravila strokovno gradivo za usposabljanje učiteljev, Lions klubi pa so začeli osnovnim šolam donirati opremo za učenje temeljnih postopkov oživljanja.
Po več kot dveh letih od vložene pobude Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ni naredilo prav ničesar, da bi se lahko začelo učenje oživljanja v osnovnih šolah. Protestiramo zaradi popolne pasivnosti države in pozivamo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, da takoj uvede vse potrebne aktivnosti.

S spoštovanjem.

Zdenko Šalda, dr. med.
zdenko.salda@gmail.com

POROČILO SESTANKA NA POBUDO »OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA«

Sestanek je potekal v prostorih Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana dne, 10. januarja 2019, ob 13. uri.

Prisotni:

ga. Martina Vuk, državna sekretarka MIZŠ, dr. Vinko Logaj, direktor Zavoda RS za šolstvo, ga. Cvetka Tomin, generalna sekretarka RKS, g. Zdenko Šalda, dr. med., spec. mdpš., g. Željko Malić, samostojni strokovni sodelavec za prvo pomoč RKS

UVOD

Ga. Martina Vuk, državna sekretarka MIZŠ, v uvodu pozdravi vse prisotne in preda besedo g. Zdenku Šalda, dr. med., spec. mdpš., ki se v nadaljevanju opraviči za svojo neposrednost.

G. Zdenko Šalda v uvodu predstavi znanstvena in strokovna dejstva o pomembnosti in pomenu podane pobude »Otroci rešujejo življenja«. Navedeno podkrepi s podatkom, da so k pobude pristopile tudi številne ostale pomembne organizacije, kot je Svetovna zdravstvena organizacija (WHO), Evropski parlament. V slovenskem prostoru pa so prej omenjeno pobudo pripravile štiri pomembne nevladne organizacije, ki so tudi podpisale le – to.

Izpostavi pomembno ugotovitev znanstvene raziskave, in sicer učinkovito izobraževanje temeljnih postopkov oživljanja lahko pričnemo izvajati od 12. leta starosti. Z znastveno podprtimi dokazi so izpostavljene koristi tovrstnih aktivnosti. Predvsem pomembno pa je dejstvo, da otroci nimajo predsodkov in zadržkov ter so izjemno dobri multiplikatorji znanja v svojem okolju.

Na podlagi podatka, da zdravstveno vzgojno delo poteka le v 8. razredu osnovne šole in kasneje v 1. letniku srednje šole, izpostavi, da smo pri doseganju rezultatov na zgoraj navedenem področju, delno uspešni. Zategadelj je pomembno vključiti navedene vsebine še v 7. in 9. razrede osnovne šole.

VSEBINA

G. Zdenko Šalda v nadaljevanju sestanka izpostavi redosled dogodkov povezanih s pobudo »Otroci rešujejo življenja«:

- Razočaranje ob oddaji pobude je sledilo še isti dan, saj je g. Gregor Mohorčič v svoji izjavi za Val 202 navedel, da bodo pobudo preučili, vendar pri tem izraža bojazen, da le – ta ne bo mogoča;
- Izveden je bil pilotni projekt v OŠ Trebnje leta 2016;
- Predstavitev rezultatov pilotnega projekta na Simpoziju urgentne medicine 2017, Portorož;
- Razočaranje nad neodzivnostjo MIZŠ;
- Posredovanje uradne prošnje k odzivu na pobudo;
- Izjava g. Zdenka Šalde v Gostujočem peresu;
- Posredovanje uradnje prošnje Zavodu RS za šolstvo
- Zavod RS za šolstvo v uradnem dopisu izrazi naklonjenost k pobudi in izpostavi dva pogoja;
- Rdeči križ Slovenije in Slovenski reanimacijski svet pripravita program izobraževanja za izvajalce in učence temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED.

Podani predlogi:

- Zavod RS za šolstvo v organizaciji z Rdečim križem Slovenije in Slovenskim reanimacijskim svetom usposobi učitelje do septembra 2019;
- MIZŠ poskrbi za izvajanje programa izobraževanja v vsaki osnovni šoli v šolskem letu 2019/20;

- Lions klubi bodo, v obliki donacij, poskrbeli za opremo, ki je potrebna za izobraževanje (1 lutka in AED);
- MIZŠ priporoča, da osnovne šole naslovijo prošnje za donacijo opreme za izobraževanje na Lions klube;
- MIZŠ poskrbi za obveščanje medijev (sodelovanje štirih nevladnih organizacij je lahko primer dobre prakse).

V zaključku izpostavi, da ne dvomi o uspešnosti umestitve programa prve pomoči v osnovne šole. Učitelji so nad tem navdušeni in si želijo implementacije vsebin le – te. V nadaljevanju predlaga skupen pristop in tesno sodelovanje ter priporoča sodelovanje enega Lions kluba s petimi osnovnimi šolami.

Dr. Vinko Logaj, direktor Zavoda RS za šolstvo, pojasni, da je v preteklem letu 2018, RKS – OZ Ljubljana v skladu z razpisom organiziralo štiri seminarje za vzgojitelje in učitelje iz vsebin prve pomoči. Program, ki je ga je RKS – OZ Ljubljana pripravilo, se imenuje Prva pomoč na kvadrat.

V nadaljevanju pojasni razpisne pogoje, katerih pomemben pogoj je, da sodelujoči prvo leto ne prejme finančnih sredstev za izvajanje programa. V nadaljevanju pa le manjši delež, ki je definiran v razpisnih pogojih.

Pojasni, da je umeščanje programa prve pomoči v osnovne šole v obsegu dveh pedagoških ur mogoče, in sicer v sklopu razširjenega programa izobraževanja, v tako imenovanem tretjem stebru, to je zdravje in gibanje. Trenutno je zajetih skupaj 144 šol. Pri implementaciji vsebin v izobraževalni program, predlaga sukcesijo.

Ga. Cvetka Tomin, generalna sekretarka RKS, izrazi pomembnost umeščanja vsebin prve pomoči v program izobraževanja osnovnih šol. Poudari pripravljenost Rdečega križa Slovenije k sodelovanju in krepitvi dialoga med Zavodom RS za šolstvo in MIZŠ. Prav tako predstavi primere dobre prakse Rdečega križa Slovenije. V nadaljevanju povabi k predstavitvi predloga programa izobraževanja za izvajalce in učence temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED.

Željko Malić, povzame program izobraževanja, ki ga je g. Zdenko Šalda izročil ge. Martini Vuk, državni sekretarki MIZŠ v proučitev. Prav tako na kratko povzame pomembne argumente, zakaj je pomembno umestiti vsebine prve pomoči v program izobraževanja osnovnih šol.

Na predstavljeno se je razvila razprava in sprejel se je dogovor

DOGOVOR:

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport bo pripravilo, v časovnem intervalu enega meseca, uradni dopis na pobudo »Otroci rešujejo življenja«, ki ga bo posredovalo podpisnikom pobude. V dopisu bo definiral proces umeščanja vsebin prve pomoči v program izobraževanja v osnovne šole.

V Ljubljani, januar 2019

Zapisal:	Pregledala:
Željko Malić	Cvetka Tomin
samostojni strokovni sodelavec za prvo pomoč RKS	generalna sekretarka RKS

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si
W: www.srce-si.si

Datum: 17.1. 2019

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS
gp.mizs@gov.si

ZADEVA: Predlog za podpis skupne izjave o realizaciji pobude OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA

V prilogi pošiljam skupno izjavo o realizaciji pobude OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA. Izkazalo se je, da predlog Zavoda RS za šolstvo z dne 9. 1. 2018, da bi 2-urno učenje temeljnih postopkov oživljanja v okviru obstoječega obveznega programa osnovne šole izvajali v okviru dneva dejavnosti oz. športnih in naravoslovnih dni v 7. in 9. razredu z ustrezno vsebino zdravstvenega varstva, praktično ni izvedljiv. Če ima šola več paralelk v vsakem razredu, bi to pomenilo, da bi bilo potrebno za dan dejavnosti organizirati veliko število skupin, ki bi se zvrstile na enem kompletu opreme za učenje oživljanja. Z enim kompletom lahko hkrati dela približno polovica razreda. Zato ostajamo pri našem prvotnem predlogu iz pobude, da bi se učenje oživljanja odvijalo kot kroskurikularna vsebina v okviru predmetov biologija in šport. Zadevo smo preizkusili s pilotnim projektom na Osnovni šoli Trebnje in jo predstavili na 24. mednarodnem kongresu urgentne medicine junija 2017 v Portorožu. V letošnjem letu smo pridobili še strokovno mnenje Osnovne šole Trebnje.
Ker imata Rdeči križ Slovenije in Slovensko združenje za urgentno medicino velik nabor licenciranih inštruktorjev, bi lahko od februarja do avgusta 2019 ustrezno usposobili prav vse učitelje v državi. Učenje oživljanja v okviru rednih šolskih programov bi se lahko začelo z naslednjim šolskim letom. Pomembno pa je, da se usposabljanje učiteljev začne že v mesecu februarju, sicer bomo po nepotrebnem izgubili še eno šolsko leto.
Skupna izjava je usklajena z ostalimi nevladnimi organizacijami, ki so vložile pobudo OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA. Zato predlagam, da ministrstvo po proučitvi skupne izjave povabi podpisnike na podpis. Ko boste zbrali vse podpise, predlagam, da skličete tiskovno konferenco na kateri bi bila prisotna tudi kakšna od nevladnih organizacij – podpisnic skupne izjave.
S spoštovanjem.

Zdenko Šalda, dr. med.
zdenko.salda@gmail.com

Priloge:
-skupna izjava
-dopis Zavoda RS za šolstvo z dne 9. 1. 2018
-Šalda Z. Uvedba učenja oživljanja v redni šolski program
-mnenje Osnovne šole Trebnje

Spoštovani,
v skladu s prošnjo, s katero ste se obrnili na nas, vam v nadaljevanju posredujemo naše mnenje o izvajanju učenja oživljanja v redne šolske programe. Mnenje smo oblikovali glede na ugotovitve učiteljev, ki so v preteklem obdobju izvajali to izobraževanje znotraj ur rednega pouka.

Zavedamo se, da je poseganje v predmetnik osnovne šole in v učne načrte posameznih predmetov potrebno zelo dobro in dolgoročno načrtovati in pri tem upoštevati veliko različnih dejavnikov. Pomembno vlogo pri tem seveda ima resorno ministrstvo in strokovne inštitucije, pristojne za vzgojo in izobraževanje. Razumemo tudi, da mora program osnovne šole nekako odražati družbeno stanje in potrebe družbe v času, ki ga živimo. Obenem pa se zavedamo tudi tega, da ima šola svoje omejitve in ne more vedno zadostiti vsem potrebam v hitro spreminjajočem se času. Rešitve je tako potrebno iskati znotraj obstoječih možnosti. Pogosto to pomeni, da predlog o tem, kako bi neko dejavnost izvajali zapišemo v priporočila tako, da predvidimo, da bi se dejavnost izvajala medpredmetno, ali v času dnevov dejavnosti, ali morda v okviru drugih, tudi interesnih dejavnosti. Vse te rešitve so sicer možne, niso pa vedno najbolj učinkovite in so velikokrat bolj priporočilo, kot pa resna zaveza k izvedbi in evalvaciji le te.
Po našem mnenju se je dosedanja rešitev izvajanja učenja oživljanja, ki smo jo pilotirali znotraj ur pouka posameznega predmeta, dobro obnesla, saj smo jo lahko izvajali z vsemi izbranimi učenci, spremljali njeno realizacijo in na koncu tudi na kratko evalvirali učinke učenja. In ob tem spodbujali učence tudi k širšemu zavedanju pomena skrbi za lastno zdravje.
Menimo sicer, da je pomembno, da pristojne inštitucije izrazijo pomembnost programa oživljanja z njegovo umestitvijo v sistemski okvir, sicer je njegova izvedba bolj ali manj prepuščena vsakokratni spretnosti izvajalcev, kako program umestiti znotraj že predvidenega števila ur nekega predmeta.
Ob tem z žalostjo ugotavljamo, da smo pozabili na nekdanji program prve pomoči, ki se je v javnih osnovnih šolah pred uvedbo devetletne snovne šole izvajal v tečajni obliki in dajal učencem nekaj osnovnih znanj s področja prve pomoči. Morda bo v prihodnosti potrebno kdaj razmisliti o širšem vidiku izobraževanja na tem področju in iskati tudi celovitejše in trajnejše rešitve.
Naše ugotovitve opiramo zgolj na naše neposredne izkušnje, žal pa težko presojamo, kako bi program učenja oživljanja v taki obliki in na način, kot smo ga mi pilotno izvajali, lahko deloval v ostalih osnovnih šolah po Sloveniji.

Naše mnenje o izvajanju programa učenja oživljanja vam posredujemo na vašo željo.

Lep pozdrav

Ravnatelj
Rado Kostrevc

Osnovna šola Trebnje
Kidričeva ulica 11
8210 Trebnje

SKUPNA IZJAVA O REALIZACIJI POBUDE »OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA« ZA UVEDBO OBVEZNEGA 2-URNEGA NACIONALNEGA IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA IZ TEMELJNIH POSTOPKOV OŽIVLJANJA

Nenaden srčni zastoj z neuspešnim oživljanjem je tretji vodilni vzrok smrti v industrializiranih državah. V Sloveniji 1500 ljudi letno doživi nenaden srčni zastoj. Mnoga od teh življenj bi lahko rešili z zelo preprostimi, a pravočasno izvedenimi postopki oživljanja. Učinkovito oživljanje je precej preprosto, laiki pa z njim težko povzročijo kakršno koli škodo, medtem ko z njim povečajo preživetje za kar 2 do 4-krat. Vendar pa v zgolj redkih državah oživlja 60-80 % laikov/očividcev, v večini držav je ta delež daleč pod 30 %. Slovenija se po številu očividcev, ki oživljajo, uvršča v spodnjo tretjino držav v Evropski uniji. Odzivni čas nujne medicinske pomoči je lahko nekaj minut (6-12) ali celo dlje. Žal pa kmalu po srčnem zastoju, že v 3 do 5 minutah brez prekrvavitve, možgani začnejo odmirati.
Po raziskavah sodeč bi delež laikov, ki pričnejo oživljati najbolj povečalo obvezno učenje otrok, saj z njihovo pomočjo dosežemo celotno populacijo.
Evropska fundacija za varnost bolnikov *(European Patient Safety Foundation – EuPSF),* Evropski svet za reanimacijo *(The European Resuciscitation Council – ERC),* Mednarodni odbor za oživljanje *(The International Liaison Committee on Resuscitation - ILCOR)* in Svetovna anesteziološka federacija *(The World Federation of Societies of Anesthesiologists – WFSA)* so razvile svojo skupno izjavo "Otroci rešujejo življenja" za podporo izobraževanja šolskih otrok o oživljanju po celem svetu. Izjavo je podprla tudi Svetovna zdravstvena organizacija.

Nevladne nacionalne organizacije (Slovenski reanimacijski svet pri Slovenskem združenju za urgentno medicino, Rdeči križ Slovenije, Iniciativa za AED ter Zveza Lions klubov Slovenije) so podprle pobudo Otroci rešujejo življenja in pozvale Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije, da umesti dvourno učenje temeljnih postopkov oživljanja v obstoječi šolski program kot kroskurikularno vsebino v okviru predmetov biologija in športna vzgoja. Učenje temeljnih postopkov oživljanja bi moralo skladno s priporočilom Svetovne zdravstvene organizacije potekati vsako leto od starosti 12 let. V Republiki Sloveniji je že uveden ustrezen zdravstveno-vzgojni program v okviru primarnega zdravstvenega varstva v osmih razredih osnovnih šol in prvih letnikih srednjih šol. Zato bi bilo potrebno umestiti izvajanje temeljnih postopkov oživljanja v učni program sedmega in devetega razreda osnovne šole.

Iniciativa za AED je na Osnovni šoli Trebnje izvedla pilotni projekt, da bi praktično dokazali, da je uvedba obveznega 2-urnega nacionalnega izobraževalnega programa iz temeljnih postopkov oživljanja mogoča v okviru obstoječih učnih načrtov. V pilotnem projektu se je učenje temeljnih postopkov oživljanja uvedlo kroskurikularno v učni načrt biologije v osmem razredu osnovne šole in v učni načrt športa v devetem razredu osnovne šole. V učni načrt

biologije so se uvedli pojmi: fibrilacija, defibrilacija, oživljanje. Izkazalo se je, da razlaga omenjenih pojmov obogati podajanje obstoječe učne snovi in je potrebna samo manjša dopolnitev priprav za posamezne učne ure, brez potrebe po dodatnem času za realizacijo učnega načrta. V devetem razredu osnovne šole so učitelji športa za gradivo uporabili priročnik vzgoje za zdravje. Uvodoma se je izvedla simulacija dveh šolskih ur. Zdravnik iz Zdravstvenega doma Trebnje je igral vlogo učitelja, učitelji pa vlogo učencev. Učitelji so ob tem obnovili znanje iz temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED. Učitelji športa so nato poskusno izvedli po dve šolski uri iz temeljnih postopkov oživljanja z uporabo AED v devetih razredih. Učenje je potekalo po programu vzgoje za zdravje, vendar s poudarkom na praktičnem delu. Učitelji so ocenili, da je bilo učenje uspešno. Ugotovili so, da je za uspešne stiske prsnega koša in umetno dihanje potrebna ustrezna telesna in gibalna razvitost in zavesten nadzor telesa pri izvedbi položajev in gibanj, kar pa je eden od splošnih ciljev predmeta šport v osnovnošolskem programu. Zaradi tega se lahko uvrsti v učni načrt. Dodatne šolske ure niso potrebne. Ker učno-ciljna naravnanost učnega načrta dopušča določeno stopnjo avtonomije šole in učitelja, lahko temeljne postopke oživljanja z uporabo AED vsaka šola samostojno uvrsti šolski program. Ker gre samo za manjšo preureditev šolskega programa z doseganjem istih učno-vzgojnih ciljev na nekoliko drugačen način, ne bo prihajalo do dodatnih obremenitev učencev.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije priporoča osnovnim šolam da umestijo učenje temeljnih postopkov oživljanja v obstoječi šolski program kot kroskurikularno vsebino v okviru predmetov biologija v osmem razredu ter šport v sedmem in devetem razredu.

Slovenski reanimacijski svet (SloRS) pri Slovenskem združenju za urgentno medicino (SZUM) in Rdeči križ Slovenije sta pripravila predlog 2-urnih izobraževalnih vsebin iz oživljanja "Otroci rešujejo življenja" za učence osnovnih šol in predlog programa za izvajalce učenja temeljnih postopkov oživljanja v osnovnih šolah

Predlagane izobraževalne vsebine za učence OŠ: 2 šolski uri

- Prva šolska ura: motivacijsko uvodno predavanje, pogovor z otroci o številki 112, ogled filma ali risanke o oživljanju, pogovor – aktivacija otrok, demonstracija temeljnih postopkom oživljanja (TPO)
- Druga šolska ura: ponovna demonstracija TPO z razlago, praktična predstavitev zunanjega avtomatskega defibrilatorja (AED), praktično delo na lutkah

Predlagano izobraževanje učiteljev, program: skupno 120 min (opcijsko do 150min)

1. del: PREDAVANJE – 45 min

(predavanje ali interaktivna razprava, odvisno od števila udeležencev)

Vsebina:

- predstavitev mreže nujne medicinske pomoči v Sloveniji in kakšen pomen imajo očividci pri prepoznavi srčnega zastoja in pravilnemu ukrepanju,
- klicna številka 112,
- kaj je srčni zastoj in kako ga ločimo od nezavesti, kako lahko s temeljnimi postopki oživljanja zagotovimo ponovni krvni obtok v telesu (fiziologija),
- kaj je AED in kako deluje,
- temeljni postopki oživljanja – korak za korakom – teoretična predstavitev,
- temeljni postopki oživljanja – korak za korakom – demonstracija,
- predstavitev predavanja za učence – kaj je potrebno poudariti.

2. del: delo v skupinah PRAKTIČNE DELAVNICE (max 8 udeležencev v skupini z 1 inštruktorjem) –45 min : Prepoznava srčnega zastoja in TPO – korak za korakom

Ponovitev demonstracije v skupini – učitelji vodijo inštruktorja:

- varnost,
- preverjanje odzivnosti,
- sprostitev dihalne poti,
- preverjanje dihanja in znakov življenja,
- klic 112,
- določitev sredine prsnega koša,
- stisi prsnega koša,
- umetna ventilacija usta na usta (prav je, da učitelji poznajo pravilen postopek, kljub temu, da le tega učencev ne bodo praktično učili),
- namestitev AED in uporaba AED, varna defibrilacije.

Vsi učitelji vadijo prepoznavo srčnega zastoja in TPO.

3. del: delo v skupinah: PRAKTIČNE DELAVNICE – 30min (lahko do 45min) : učenje učencev

- demonstracija učenja učencev – praktični del in pogovor z učitelji,
- učitelji vadijo učiti, inštruktor igra učenca, nato sledi povratna informacija,
- vprašanja in zaključek.

<u>Izobraževanje učiteljev:</u>

Izvajajo inštruktorji oživljanja, ki prihajajo iz vrst SloRS SZUM, Rdečega križa Slovenije ter iz lokalnih enot nujne medicinske pomoči, ki že izvajajo izobraževanja iz TPO.

Zagotavljanje in nadzor kakovosti:

1. SloRS pri SZUM in Rdeči križ Slovenije pripravita standardiziran program.

2. SZUM skupina inštruktorjev povabi zainteresirane inštruktorje SloRS SZUM, Rdečega križa Slovenije in lokalnih enot NMP k sodelovanju in pripravi kratko izobraževanje, t.im. inštruktorski dan. Ti inštruktorji lahko takoj samostojno pričnejo z izobraževanjem učiteljev v svojem okolju.
3. Inštruktorji, ki se ne morejo udeležiti skupnega inštruktorskega dneva, se vključijo v program tako, da se kot »pripravniki« priključijo izobraževanju učiteljev.

Obnovitve znanj, veščin in seznanitve z novostmi za osnovnošolske učitelje: na 3 leta 45 min (ena šolska ura) oz. ob objavi novih smernic oživljanja.

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije bo takoj začelo organizirati izobraževanja učiteljev skladno z navedenim predlogom. Nacionalni izobraževalni program iz temeljnih postopkov oživljanja bi se tako lahko začel izvajati v šolskem letu 2019/2020.

Za praktično učenje temeljnih postopkov oživljanja je potrebna ustrezna oprema: šolski defibrilator in lutka. Učenje se izvaja z enim šolskim defibrilatorjem in eno lutko v skupinah po pol razreda učencev. Zveza Lions klubov Slovenije je že začela z donacijami opreme osnovnim šolam in bo z donacijami nadaljevala. Ker zadostuje en komplet opreme za več šol, Zveza Lions klubov Slovenije priporoča, da po pet šol skupaj naslovi prošnjo za donacijo opreme za učenje oživljanja lokalnemu Lions klubu.

Z uvedbo nacionalnega izobraževalnega programa iz temeljnih postopkov oživljanja bo izpolnjeno priporočilo Svetovne zdravstvene organizacije, da se otroci od 12. leta naprej vsako leto učijo oživljanja. Slovenija se bo tako uvrstila med vodilne evropske države na področju sistemskega učenja otrok iz temeljnih postopkov oživljanja.

Datum:

Podpisniki:

dr. Jernej Pikalo
minister
Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS

mag. Rajko Vajd, dr. med.,
predsednik Slovenskega združenja za urgentno medicino

dr. Primož Gradišek, dr. med.,
predsednik Slovenskega reanimacijskega sveta pri Slovenskem združenju za urgentno medicino

Alojz Kovačič,
predsednik Rdečega križa Slovenije

Zdenko Šalda, dr. med.,
Iniciativa za AED

Miroslav Kvas,
guverner Zveze Lions klubov Slovenije

INICIATIVA ZA AED

E: info@srce-si.si
W: www.srce-si.si

Datum: 16. 5. 2019

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
dr. Jernej Pikalo, minister
gp.mizs@gov.si

Spoštovani gospod minister.

Oktobra 2016 so štiri nevladne organizacije: Rdeči križ Slovenije, Zveza Lions klubov Slovenije, Slovensko združenje za urgentno medicino in Iniciativa za AED vložile pobudo OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je reagiralo šele na protest zaradi pasivnosti države, ki smo ga vložili 30. 11. 2018. V januarju 2019 nas je sprejela državna sekretarka Martina Vuk. Dogovorili smo se, da bo ministrstvo v enem mesecu pripravilo uradni odgovor na pobudo. V nekaj dneh po sestanku smo se v štirih nevladnih organizacijah uskladili in poslali na ministrstvo osnutek skupne izjave. Ministrstvo se dogovora ni držalo in odgovora na pobudo ni pripravilo. Sledil je nov šok, ko se je v izjavi za Dnevnik TV Slovenija 15. aprila v.d. generalnega direktorja Direktorata za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo dr. Jolanda Lazar zatekla k neresnici. Trdila je, da ste se odzvali na pobudo OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA, se povezali z NIJZ in oživljanje vključili v zdravstveno vzgojo. Novih učnih programov pa ministrstvo ne more kar predpisati, ker je to domena strokovnega sveta za splošno izobraževanje. Resnica je, da je uvedbo zdravstveno vzgojnega programa Temeljni postopki oživljanja z uporabo AED predlagala Iniciativa za AED in se povezala z NIJZ. Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport je uvedbi izrecno nasprotovalo. V.d. generalnega direktorja direktorata očitno o zadevi sploh ni bila obveščena in je zamešala dve vzporedni dejavnosti: učenje oživljanja v okviru zdravstvene vzgoje in učenje oživljanja v okviru rednih šolskih programov, ki je predlagano v pobudi OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA.
Vljudno prosim, da se osebno informirate o zadevi in presekate gordijski vozel z enostavnim podpisom pod skupno izjavo.

Lep pozdrav.

Zdenko Šalda, dr. med.
zdenko.salda@gmail.com

Priloge:
-Pobuda Iniciative za AED št. 15
-Protest zaradi pasivnosti države
-Zapisnik sestanka 10. januarja 2019
-Skupna izjava o realizaciji pobude OTROCI REŠUJEJO ŽIVLJENJA

V vednost:
gp.kpv@gov.si
tadeja.anzlovar@rtvslo.si